

№55 ანგაზა - ტებერვალი 2021 წელი

ჩელებულის სამსახურის ფინანსური

ჩელებულის მთვარე

» ტოლერანცია

» პდამიანის გაჩენის მიზანი

» ცეკვისა და პატივების კლიმატი - „სამოვალი“

» რა ვალიგულება აკისრია ადამიანები?

» საუკეთესო ზეორგა ყურანის შეცნებითი

წინაშემდებარების თემა

მოგესალმებით, ძვირფასო მკითხველნო, მოწყვალე და მწყალობელი ალლაპის სახელით! უზენაესმა ალლაპმა მისი წყალობა და ბარაქა არ მოგაკლოთ. უპირველეს ყოვლისა, უსაზღვრო ქება-დიდება სამყაროს გამჩენ უზენაეს ალლაპს, ვთხოვთ რომ კიდევ ერთხელ შეგვახვედროს მიმდინარე წლის სამთვეულს და მადლის მოგებით გაგვატარებინოს ეს ძვირფასი პერიოდი. გვსურს მოგილოცოთ მადლმოსილებით ალსავეს სამთვეულის (რეჯები, შალბანი, რამადანი) მოახლოება. მიმდინარე წლის 13 თებერვალს იწყება სამთვეული. გისურვებთ რწმენის სიმტკიცეს, სულიერ სიმშვიდეს, ჯანმრთელობას, გულწრფელობას, უზენაესი ალლაპის კმაყოფილების დამსახურებასა და უნაკლოდ ღვთისმსახურების შესრულებას.

კიდე ერთი წელი მივიტოვეთ უკან რაც ნიშნავს ჩვენს დაახლოებას სიკვდილთან და სიცოცხლის ხანგრძლივობის შემცირებას. ყოველი გასული დღე საათი თუ წუთი გვაახლოებს ამ ქვეყანასთან გამოსამშვიდობებლად. ადამიანი, ვალდებულია იცოდეს თუ რისთვის გაჩნდა ამქვეყანაზე და რა მოვალეობა აკისრია მას გამჩენის, საზოგადოებისა და საკუთარი თავის წინაშე.

ადამიანი, როგორც მოგეხსენებათ, სხეულისა და სულისგან შედგება. იმისათვის, რომ ადამიანის სხეულმა ფიზიკურად არსებობა შეძლოს, საკვები ესაჭიროება, ხოლო სულიერს სამყაროს კი სულიერი საზრდო ანუ ღვთისმსახურება ესაჭიროება.

სამთვეულის შემობრძანებით, პირველ რიგში, ჩვენ უნდა გავიძლიეროთ რწმენა და სულიერი სამყარო, ყურადღება მიგაქციოთ ღვთისმსახურებას, გავიღოთ მოწყალება, მოვეფეროდ ობლებს, დავეხმაროთ გაჭირვებულ ადამიანებს, მოვიკითხოთ ნათესავები, ავადმყოფები და მათთვის ალლაპს ჯანმრთელობა და ხანგრძლივი ხეირიანი სიცოცხლე შევსთხოვთ, მცირე საჩუქრებით გავახაროთ ბავშვები და გავუმდიდროთ მათ სულიერი სამყარო, მივიღოთ ერთმანეთისაგან დალოცვა, რამეთუ ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ ჰადისში ბრძანებს: „მუსლიმი

ძმისთვის დაუსწრებლად გაკეთებული ვეძრება უფრო მიღებულია ალლაპის წინაშე“. (მუსლიმი ზიქირ 87-88 / იბნი მაჯე მენასიქ 5)

როდესაც სამთვეული მოახლოვდებოდა, ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ ასე ევეძრებოდა: „უზენაესო ალლაპო! დალოცვილ ჰემენი ჩვენთვის რეჯებისა და შალბანის მთვარე და მოგვასნარი რამადანს“. (მუსნედი ზევაიდ 2346, ტაბერანი ელ მუჯემულ ევსატ 3939)

სულისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საზრდო რწმენა და ღვთისმსახურებაა. ალლაპის მორწმუნე და მასზე მინდობილი ადამიანი მისგან იღებს სულიერ საზრდოსა და ძალას, ადამიანი მუდმივად საჭიროებს უზენაესი ალლაპის დახმარებას. სწორედ უზენაესი ალლაპის რწმენა და მასზე მინდობა გვექცევა ბედნიერებისა და სიმშვიდის უშრეტ წყაროდ.

უზენაესი ალლაპი ბრძანებს: „რომელთაც ირწმუნეს, ალლაპის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაპის ხსენებით ჰპოვებს გულნი სიმშვიდეს!“ (სურა რაღდი, აიათი 28)

რწმენა - ადამიანს მარტოობისაგან იხსნის. რწმენა - ჩვენი სულის საკვები და გულის სინათლეა. ურწმუნო ადამიანის სული საზრდოს გარეშეა დარჩენილი, ხოლო სიბნელეში ჩაძირული გული მოკლებულია უდიდეს საყრდენ ძალას. რწმენა ადამიანს ბოროტებისა და უსიამოვნებისაგან იცავს. ცხოვრებაში ადამიანს უამრავ სიძნელესთან უხდება ბრძოლა. ასეთ მომენტებში ალლაპის მორწმუნე ადამიანები სასოწარკვეთილებაში არ ვარდებიან. ისინი უზენაეს ალლაპს შეაფარებენ ხოლმე თავს, მას მიენდობიან და უდიდესი მოთმინებით საბოლოო შედეგს დაელოდებიან. ძლიერ მფარველზე სიყვარულითა და პატივისცემით მინდობა კი ადამიანს უდიდეს ნეტარებას ჰგვრის.

უზენაესმა ალლაპმა დაგლოცოთ, რწმენა გაგიძლიეროთ და მოგცეთ ღვთისმსახურების შესრულების ძალ-ლონე. უზენაესი ალლაპი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი შემწე და მფარველი.

ადამ შანთაძე

ტოლერანტობა

ტოლერანტობა, ზოგადად, ესაა განსხვავებული მსოფლადქმის, ცხოვრების წესის, ქცევისა და ჩვეულებების ცნობა, გაგება, აღიარება და პატივისცემა.

„ტოლერანტობის პრიციპების დეკლარაციის“ თანახმად, რომელიც ხელმოწერილია 1995 წლის 16 ნოემბერს პარიზში, იუნესკოს წევრი 185 სახელმწიფოს მიერ, ტოლერანტობა „მსოფლიოს კულტურათა მდიდარი მრავალფეროვნების, თვითგა-

მოხატვის ფორმებისა და ადამიანის ინდივიდუალობის გამოვლინების შესაძლებლობათა პატივისცემა, მიღება და მართებული გაგებაა. მას ხელს უწყობს ცოდნა, ღიაობა, ურთიერთობა და აზრის, სინდისისა და შეხედულებათა თავისუფლება. ტოლერანტობა - ესაა თავისუფლება მრავალფეროვნებაში. ეს არის არამარტო მორალური ვალი, არამედ პოლიტიკური და სამართლებრივი მოთხოვნილებაც. ტოლერანტობა - სათნოებაა, რომელიც შესაძლებელს ხდის

მშვიდობას და ომის კულტურის მშვიდობის კულტურით შეცვლას ეხმარება.“

ტერმინს „tolerantia“ (ლათ.) სემანტიკაში ერთმანეთს კვეთს სამი შინაარსი:

1. მდგრადობა, ამტანობა;
2. შემწყნარებლობა;
3. დაშვება, დასაშვები გადახრა.

განსაკუთრებით საინტერესო tolerance-ის (ინგლ.) მნიშვნელობათა სპექტრია, რომელიც ინგლისურ-რუსულ ფრიქოლოგიურ ლექსიკონში გვხდება: შეძენილი მდგრადობა; გაურკვევლის, უცნობის მიმართ მდგრადობა; კონფლიქტის წინაშე მდგრადობა; მდგრადობა ქცევითი გადახრისადმი. ეს განსაზღვრებები გულისხმობს განსხვავებული ნაციის, რასის, კანის ფერის, სქესის, ასაკის, ფიზიკური და გონიერივი შესაძლებლობების, ენის, რელიგიის, პოლიტიკური შეხედულების, განსხვავებული აზრის, სოციალური ან ეთნიკური წარმომავლობის მიმღებლობას და ზოგადად სხვის მიმართ ჰუმანურ დამოკიდებულებას. გაუმართლებელი იქნებოდა ტოლერანტობის მხოლოდ პასიურ შემწყნარებლობამდე დაყვანა, ვინაიდან ტოლერანტობა - ეს არის კულტურებში, რელიგიებსა და ანთროპოლოგიურ სუბიექტებში გამოხატული მსოფლიოს მრავალფეროვნებით გამოწვეული სიყვარული. აქ მხოლოდ ერთი შეზღუდვა არსებობს: აუცილებელია, მრავალფეროვნებამ არ გადალახოს ჰუმანიზმის საყოველთაო ნორმის საზღვარი, რომელიც კაცობრიობის ერთგვარი კონსესუსია ამ უკანასკნელთან დაკავშირებით.

ტოლერანტობა გულისხმობს კომპრომისს, მაგრამ არა - უპრინციპობას. (ნოვიკი ბენიამინ, ტოლერანტობის რელიგიურ-ფილოსოფიური საფუძღები/ სოლიდარობა № 3'06/ საქართველოს სახალხო დამცველის ყოველთვიური ურნალი/ 2006 წ.)

ტოლერანტობა XVI საუკუნეში ლათინურ და ფრანგულენოვან ლიტერატურაში დამკიდრდა და კონფენსიურ განხეთქილებას დაუკავშირდა. ამ კონტექსტში მან, უპირველეს ყოვლისა, სხვა რელიგიურ აღმსარებლობათა მიმართ შემწყნარებლობის ვიწრო მნიშვნელობა შეიძინა. XVI-XV საუკუნეებში რელიგიური ტოლერანტობა უკვე სამართლებრივ ცნებად გვევლინება. მთავრობები გამოსცემენ ტოლერანტულ აქტებს, რომლებიც სახელმწიფო მოხელეებსა და მართლმორწმუნებელი მოსახლეობას რელიგიურ უმცირესობებთან: ლუთერანებთან, ჰუგენოტებთან, პაპისტებთან

**„ჰეი, ადამიანნო!
უეჭველად, ერთი
მამრიდან და ერთი
მდედრიდან გაგაჩი-
ნეთ თქვენ და რომ
შეიცნოთ ერთმა-
ნეთი, დაგადგინეთ
ერებად და ტომებად.
(ყურანი, 49/13)**

ტოლერანტულ ქცევას აკისრებს. განსხვავებული რწმენის ადამიანებისა და მათი პრაქტიკის ადმინისტრაციული ფორმით შეწყნარების სამართლებრივი აქტები დღემდე განსაზღვრავენ ტოლერანტული დამოკიდებულების მოთხოვნას ჩაგრული და დევნილი რელიგიური გაერთიანებების წევრების მიმართ. ინგლისური ენა უფრო მკაფიოდ განასხვავებს ტოლერანტობას („ტოლერანცე“), როგორც ქცევის ნორმასა თუ სიკეთეს და ტოლერანტობას („ტოლეტატიონ“), როგორც სამართლებრივ აქტს, ვიდრე გერმანული ენა. (თავისუფლება № 11(35) - [თავისუფლების ინსტიტუტი], - 2002 წ.).

ტოლერანტობა, როგორც ცნება, გაგებული როგორც მაორგანიზებელი განწყობა და მისწრაფება, მრავალმხრივია. სათავეს ის XVI-XVIII საუკუნეების რელიგიური შემწყნარებლობის პრაქტიკიდან იღებს, როცა მისი მეშვეობით მშვიდობა ნარჩუნდებოდა და ის კონფესიებს შორის მხოლოდ განყენებულ, დამთმენ, ამტან დამოკიდებულებას გულისხმობდა. ოდითგანვე არსებობს განსხვავებათა მიღების კიდევ უფრო ღრმა და არსებითი ფორმები. დათმენის, ატანის შემდეგ მეორე შესაძლო პოზიცია - პასიურობა, განსხვავებულისადმი კეთილგანწყობილი განურჩევლობაა: „დაე, აყვავდეს ყველა ყვავილი“. მესამე მიმართება ერთგვარად მორალიდან გამომდინარეობს და პრინციპულად აღიარებს, რომ სხვებსაც აქვთ უფლებები მაშინაც კი, როცა მათ მიერ ამ უფლებების გამოყენების ფორმა აღშოთებას იწვევს. ტოლერანტობის გამოვლენის შემდეგი ვარიანტი განსხვავებულის მიმართ ღიაობას, დაინტერესებას, პატივისცემას, სხვისგან სწავლისა და მისი ყურისგდების სურვილს უკავშირდება. და ბოლოს, სხვაგვარის მიმართ აღტაცებული დამოკიდებულება, მისი ესთეტიკური აღიარება, რომლითაც განსხვავებები სამყაროს კულტურულ სახედ არის აღქმული, ტოლერანტობის ყველაზე განვითარებულ ფორმას წარმოადგენს. უფრო პრაგმატულად კი ეს მულტიულტურიზმის, როგორც კაცობრიობის განვითარების ერთ-ერთი მთავა-

რი პირობის, ფუნქციონალური აღიარებაა. ამგვარი ხედვით ყველას ენიჭება არჩევანის თავისუფლება, მთელი თავისი სისავსით, რადგან არჩევანის თავისუფლება პიროვნების ავტონომიურობის არს წარმოადგენს. (სოლიდარობა № 11-12(20-21), – [რედაქტორი: ნინო ცინცაძე, – უურნალი მოამზადებულია სახალხო დამცველთან არსებული ტოლერანტობის ცენტრის მიერ, იბეჭდება გაეროს განვითარების პროგრამის და ნორგევის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით.–2007])

ტოლერანტობა - ესაა ნება/განწყობა, იყო სამართლიანი, მომთმენი სხვა ადამიანების მრწამსის, ინტერესების, ღირებულებებისა და მოსაზრებების მიმართ; მიიღო განსხვავებული ადამიანი და პატივი სცემის ინდივიდუალურობას; კულტურათა მრავალფეროვნებით მდიდარი სამყაროს, სხვისი თვითგამოხატვის ფორმებისა და ადამიანური ინდივიდუალობის გამოვლენა გაიგო და გააცნობიერო; განსხვავებულობას პატივისცე, შეიწყნარო და მზად იყო, მიიღო შეხედულებები ან მოქმედება, რომელსაც არ ეთანხმები. (პოლიტიკური იდეოლოგიები: შესავალი კურსი / ენდრიუ ჰეივუდი; [მთარგმნ.: თამარ ბაკურაძე და სხვ.; რედ.: ლაშა ბერაია, ზეინაბ სარაძე]. - მე-3 გამოც.. - თბ.: ლოგოს პრესი, 2004. - 432გვ.)

ცნობილი ფრაზა: „მოქეცი სხვას ისე, როგორც გინდა მოგექცნენ შენ“, მიღებულია თითქმის ყველა რელიგიაში. ამ სიტყვებს დიდი მნიშვნელობა აქვს. ჩვენ ყველანი უნდა ვცემდეთ პატივს ერთმანეთს. პატივი უნდა ვცეთ სხვა რელიგიის, რასის თუ ეროვნების წარმომადგენელს. ტოლერანტული საზოგადოება ტოლერანტი ინდივიდებისაგან შედგება. ეს საზოგადოება, თავის მხრივ, განათლებული საზოგადოებაა, რომელიც პატივს სცემს საზოგადოებაში შემავალ თითოეულ ინდივიდს და აღიარებს მას, როგორც საკუთარი მე-ს აზრისა და ამ აზრის გამოხატვის ავტონომიურობის მქონეს, რომელიც მხოლოდ ამრავალფეროვნებს ცხოვრებას.

უნდა აღინიშნოს, რომ ჩვენი ქვეყანა ისტორიულად ყოველთვის გამოირჩეოდა რელიგიური, ეთნიკური და კულტურული მრავალფეროვნებით. საქართველოში საუკუნეების განმავლობასი ერთმანეთის გვერდიგვერდ ცხოვრობდნენ სხვადასხვა ეთნოსის, კონფესიის ადამიანები და ყველა მათგანს საკუთარი წვლილი შეჰქონდა ქვეყნის აღმშენებლობისა და განვითარების საქმეში. საქართველოს ჰყავდა მუსლიმი მეფეები, რომლებიც პირნათლად ასრულებდნენ ქვეყნის წინაშე თავიანთ მოვალეობებს და ზრუნავდნენ ძლიერი, დამოუკიდებელი სახელმწიფოს აღმშენებლობისათვის.

არაბი ისტორიკოსის, იბნ-ალ-ჯაუზის ცნობით, მეთორმეტე საუკუნის საქართველოს მეფე დავით აღმაშენებელი თავისი ქცევით ტოლერანტობის მაგალითი იყო. იგი შვილთან ერთად პარასკეობით მეჩეთში დადიოდა, ლოცვას ესწრებოდა და დიდალ ფულს სწირავდა. (ტოლერანტი მეფე, <https://khatunaweb.wordpress.com/2016/10/22/first-blog-post/>)

როგორც აღვნიშნეთ, ტოლერანტობა - ესაა მოთმენა, მიღება შენგან, შენი ფიქრისგან, შენი ტრადიციისგან, განწყობისგან, მსოფლიშედველობისგან განსხვავებულის, რაც არა იოლი, ძალიან რთულია, რადგანაც ადამიანი ადვილად იტანს შეგუებულ გარემოს, ხოლო უცხოს ყურადღებითა და სიფრთხილით ეკიდება. ნამდვილ ტოლერანტობას შობს სიყვარული. ნამდვილად მიმტევებელია ადამიანი, რომელსაც უყვარს. სამყაროს წყალობად მოვლენილი შუამავალი (ს.ა.ს.) თანამიმდევრებს ერთმანეთისადმი სიყვარულისკენ მოუწოდებდა:

„თუ ერთმანეთი არ გეყვარებათ, მორნბუნენი ვერ შეიქმნებით. ხოლო თუ არ იქნებით მორნბუნენი, სამოთხეში ვერ შეხვალთ.“ (მუსლიმი, იმანი, 93)

„ვეფხისტაოსანში“ ხსენებულია სიყვარული და ოქრო. „სიყვარული აღგვამაღლებს“, ოქრო კი კაცთა მოდგმას „აროდეს მისცემს ლხენასა“, ამქვეყნიურით ახარბებს ადამიანს და ხელს უშლის სულიერად აღმაფრენაში. სულიერება და მატერიალური კეთილდღეობა ერთმანეთთან შერწყმული უნდა იყოს. მხოლოდ მატერიალური სიმდიდრე საკმარისი რომ ყოფილიყო, დღეს დასავლეთის განვითარებულ ქვეყნებში ფართოდ არ იქნებოდა გავრცელებული სუიციდი, მკვლელობები, ძარცვა, ოჯახების დაშლა, ალკოჰოლ და ნარკოდამოკიდებულება და სხვა.

შემწყნარებლობისა და მიმტევებლობის უდიდესი მაგალითია მუჰამმედ შუამავალი (ს.ა.ს.), რომელიც დღენიადაგ ზრუნავდა სამართლიანობის, სხვისი უფლებების დაცვისა და ადამიანთა კეთილდღეობისათვის. ჩვენ გვამრთებს სიყვარული ღვთისა და ადამიანების, მიუხედავად მათი განსხვავებულობისა. როდესაც ებრაელი მიცვალებული ჩამოატარეს, შუამავალმა (ს.ა.ს.) ფეხზე ნამოდგომით მიაგო მას პატივი, მიუხედავად იმისა, რომ განსხვავებული აღმსარებლობის ადამიანი იყო. ყველა შევეცადოთ, რომ ვიყოთ ტოლერანტები.

ისლამის მიხედვით, ადამიანი სრულყოფილი არსებაა და მას აქვს როგორც უფლებები (სიცოცხლის, თავისუფლების, საკუთრების, განათლების, შრომის, გადაადგილების, სულიერი და ფიზიკური უსაფრთხოებისა, რელიგიისა და სინდისისა, გა-

მოხატვის თავისუფლებისა, საცხოვრებელი ადგილისა და პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და ასევე ვალდებულებები. მათ შესასრულებლად კი უფლებელების რეალიზებაა საჭირო. უფლებრივად ყველა ადამიანი თანასწორია. ყურანში ნაბრძანებია:

„ჰეი, ადამიანო! უეჭველად, ერთი მამრისგან და ერთი მდედრისგან გაგაჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთმანეთი, დაგადგინეთ ერებად და ტომებად. უეჭველად, თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმოშიშია. უეჭველად, ალლაჰი ყოვლისმცოდნეა, ყველაფრისმცოდნეა!“ (ყურანი, 49/13)

ყოვლად მნიშვნელოვანია ტოლერანტობისა და დიალოგის გარემოს შექმნა, რომელიც გულისხმობს მიმტევებლობას, ურთიერთგაგებას, თანადგომას და სხვა მსგავს ფაქტორებს. ეს მოვცემს საშუალებას, თავი დავიცვათ ადამიანის ღირსებისთვის შეუფერებელი, შეუწყნარებელი და ხიფათით აღსავსე ცხოვრებისგან.

ადამიანს ვერ აიძულებ სხვის პატივისცემას, ამიტომ აუცილებლად უნდა ვიმსჯელოთ, როგორ შევძლებთ მოქალაქეების

ცნობიერების ამაღლებას. უნდა აღინიშნოს, რომ გლობალურ სამყაროში შემწყნარებლობის დანერგვის მიმართულებით მასმედიის, რელიგიური ლიდერების, პოლიტიკოსების როლი არსებითად მნიშვნელოვანია.

ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ ტოლერანტობა არ ნიშნავს გულგრილობას, სისუსტის გამოჩენას მჩაგვრელთა და არასამართლიანთა მიმართ. ყოვლად მიუღებელია სულ ახლახან საფრანგეთის პრეზიდენტის მიერ შუამავლის (ს.ა.ს.) კარიკატურებით მანიპულირების გადაწყვეტილება, რაც მიმართულია ისლამოფობის გაღვივებისკენ და ხელს უწყობს საზოგადოებაში მშვიდი, ჰარმონიული ცხოვრების წესის ესკალაციას, ადამიანების პროვოცირებას ცუდი და არასახარბიელო ქმედებებისკენ.

იმედს ვიტოვებთ, რომ თითოეული ჩვენგანი მუხლჩაუხრელად ვიზრუნებთ, ქვეყანაში განმტკიცდეს შემწყნარებლობა და უფრო მაღალ საფეხურებს მიაღწიოს. გვჯერა, რომ ჩვენი მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე, გავხდებით მსოფლიოსთვის ერთ-ერთი სანიმუშო ქვეყანა.

კარგი არ გამისტენდა
ჯინები და დამასწევები,
თუ არა ჩემდამი
თაყვანისცემისთვის. ”
კურანი 51/56

ლანგოლ ბოლევაძე

არამიანის გაბეჭის მიწანი

თითოეული ადამიანი ვალდებულია, იცოდეს თავისი ამ ქვეყნად მოსვლის მიზანი. ამიტომაც მას უნდა უჩნდებოდეს შეკითხვა: რატომ გავრჩდი ამ ქვეყნაზე? რა არის ჩემი ვალდებულება? რა მელოდება მომავალში? ამ შეკითხვებისათვის სწორი პასუხები მხოლოდ ყურანი ქერიმში მოიძებნება, ასევე ძვირფასი შუამავლის როგორც „საუკეთესო მაგალითის“ მაგალითებში, რომელიც ყურანის ყველა მოწოდების სრული დაცვით მოქმედებდა. მორჩმუნეებს არა აქვთ სხვანაირად მოქცევის უფლება, ხოლო ვინც თავისი აზრით ან მოგონილით საუბრობს, ნახეთ რას ბრძანებს მათ შესახებ უფიდესი ალლაჰი:

„და ვინ იქნება იმაზე უსამრთლო,
ვინც ალლაპშე სიცრუეს შეთხავს (მას
თანაზიარს გაუჩენს ან შვილს დაუდგენს)?
სწორედ ეგენი ნარსდგებიან თავიანთი
ღმერთის წინაშე და იტყვიან მონქენი (ან-
გელოზები): „აი ისინი, რომელთაც იცრუეს
თავიანთ ღმერთშე.“ დაე, ალლაპის წყევლა
უსამართლოზე (წარმართხნები).“ ჰუდ 11/18

ასეთი ადამიანები როცა წარსდგებიან უდიდესი ალლაპის წინაშე შეკრების დღეს, მაშინ მათზე იტყვიან შუამავალი და მათზე

მიმყოლი ძვირფასი ადამიანები: „აი, ისინი, რომელნიც მატყუარები არიან, რომლებმაც ის სიტყვები, რომლებიც არ ეკუთვნოდა უდიდეს ალლაპს, ხალხს ისე გადასცეს, თითქოსდა მისი სიტყვები იყო.“

ამიტომაცაა, რწმენის სახელით მოსაუბრეს (მქადაგებელს) შეცდომის დაშვების უფლება არა აქვს, რადგანაც ის შეცდომა მხოლოდ მათთან არ რჩება, ის ვრცელდება მორნმუნე მსმენელზე, რომელიც მათ მთელი გულისყურით უსმენენ. ხოლო ვინც რწმენის სახელით ქადაგებს, მას ეს აიათი მუდამ უნდა ახსოვდეს:

„უთხარი: „განა ასწავლით აღლაპტ
თქვენს სარწმუნოებას? მაშინ როცა აღლა-
პტი უწყის იმას, რაცაცა ცათა შინა და ქვეყანა-
სა ზედა. უეჭველად, აღლაპტი ყოვლისმცოდ-
ნება!“ ჰეჯურათ 49/16

ადამიანებს, რომლებსაც ძალიან მწირი ცოდნა აქვთ ყურანის შესახებ და ქადაგებას ეწევიან, ვალდებული არიან ცოდნა მიიღონ, მათ გაურთულდებათ ქადაგება, რადგანაც ყურანი ერთსა და იმავე ოემაზე შეიძლება ბევრ სხვადასხვა აიათში საუბრობდეს, ეს კი მიგვანიშნებს იმას, რომ ცოდნის მიღება ცხოვრების ყველა ეტაპზე

მნიშვნელოვანია. 1 ან 2 აიათის ცოდნა ვერ გადაარჩენს იმ პასუხისმგებლობისაგან მქა- დაგებლებს, რომელიც მათ ევალებათ. თავი უნდა შევიწუხოთ ყველამ და ცოტა ღრმად უნდა ჩაფიქრდეთ, რათა გავიგოთ ჩვენი ამ ქვეყნად მოვლენის მიზეზი. გადავხედოთ რამოდენიმე აიათს, რომლებშიც უძიდესი აღლაპი შემდეგ მესიჯებს გვიგზავნის. მაგ:

„და ჩვენ არ გავიჩინია ცანი და მიწა და რაც მათ შორისაა გართობის მიზნით.“ დუ-ჰან 44/38 ენბია 21/16

აქედან გამომდინარე, სამყაროში არ-
სებული ყველა გაჩენა ალლაპის მხრიდან
გამიზნულადაა. ეს როგორც სუ-
ლიერ, ისე უსულო არსებებს,
როგორც ჩვენი თვალით
დანახულს, ისევე თვა-
ლით უხილავს ეხება.

თუ ჩავულრმავ-
დებით აიათებს,
მივალთ იქამდე,
რომ რისთვის
გაჩნდა ესა თუ ის
არსება, ამასაც
მივაკვლევთ. ქვე-
მოთ მოცემული ეს
აიათი სწორედაც
ამის მიმანიშნებლივა

„იგია, რომელმაც
დაადგინა მზე სხივად და
მთვარე ნათელად. მან დაუდგინა
სამოძრაო გზანი მათ, რათა თქვენ გცოდნო-
დათ წელთაღრიცხვა და გამოანგარიშება.
არ გაუჩენია ალლაპს ყოველივე ეს, თუ არა
მხოლოდ ჭეშმარიტებით. იგი განმარტავს
აიათებს შეგნებულ ხალხთათვის.“ იუნუსი
10/5

აქედან გამომდინარეობს, რომ თვით
სამყარო და მასში არსებული ყველა სუ-
ლიერი თუ უსულო არსება, რაღაც მიზ-
ნისთვისაა გაჩენილი. არაფერი ამ ქვეყნად,
ზედმეტად ან ნაკლებად, ტყუილად არაა გა-
ჩენილი. ამ ჭეშმარიტებას ქვემოთ მოცემუ-
ლი აითვები ამონმებს:

„არ გაგვიჩნია ჩვენ ისინი, თუ არა ჭეშ-
მარიტებისთვის, მაგრამ მათი უმრავლესო-
ბა არ უჩიან „ოთხას 44/39

-এর কাছে দোষী হিসেবে চূক্ষণ ও অন্তর্ভুক্ত-

ବୀ ରାଜ୍ ମାତ ଶ୍ରୀରାଜ୍ବାବୁ
କେବଳିଲାଗିଲା ଏହାର ପାଦରୀ
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

უცირველესად უდიდესი ალლაპი სხვა-
დასხვა აიათებით გვამცნობს, თუ რისთ-
ვის არაა ადამიანი გაჩენილი და შემდგომ
გვამცნობს, თუ რისთვისაა გაჩენილი იგი.
მაგ. რისთვის არაა გაჩენილი:

„ნუთუ ჩათვალეთ, რომ ჩვენ გაგაჩინეთ ტყუილუბრალოდ და რომ თქვენ ჩვენთან არ იქნებით მობრუნებულინა?“ მუშინუნი 23/115

„ნუთუ ეგონა ადამიანს, რომ უპასუ-
ხისმგებლოდ იქნებოდა მიტოვე-
ბული?“ ყიამე 75/36. და კიდევ
სხვა მრავალი აიათი.

და რისთვისაა გა-
ჩენილი:

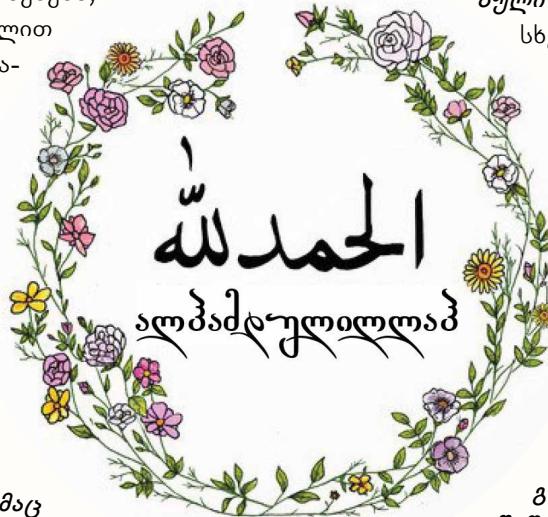
„რომელმაც
გააჩინა სიკედი-
ლი და სიცოცხ-
ლე, რათა გამოე-
ცადეთ, თქვენში
რომელი უფრო
უკეთესია საქმით.“

„უეჭველად, ჩვენ
გავაჩინეთ ადამიანი
შეწყვილებული ერთი წევთი
ნარევისაგან (ზიგოტა), გამოვს-
ცდით მას, ამიტომაც დავუძგინეთ სმენა
და მხედველობა.“ ონსან 76/1-2

და კიდევ სხვა მრავალი აიათი, რომლებიც ნათლად გვიჩვენებს, რომ ეს ქვეყანა ათავიანთათვის გამოსართვილი ადგიოდა.

უდიდესმა ალლაპმა ეს სამყარო გა-
ჩენილი არსებების მრავალფეროვნებით
შემოსა, ადამიანი ყველაზე მაღლა დასვა,
ყველაფერი მას დაუმორჩილა და გამდიდ-
რა, რათა ასე დამტკარიყო იგი, მაგრამ
ადამიანმა ვერ შეძლო დატკარიბა, რაღაც
როცა გამრავლდნენ, მათი აზრებიც გაიყო.
ამ შემთხვევაშიც გამოჩნდა, რომ ადამიანი
გამოცდისთვისაა მოვლენილი ამ ქვეყნად.
აიათის მიხედვით, რომ ესულევა ალოაპს:

„და რომ ენება ალლაპს, ერთ თემად და-
ადგენდა ხალხს. თუმცა ისინი უთანხმოებას

ავრძელებენ, გარდა, ვინც შეინყალა შენ-
მა ღმერთმა. ამისათვის გააჩინა ისინი. და
აღსრულდა შენი ღმერთის სიტყვა: „უთუოდ
ავავსებ ჯოჯოხეთს სრულიად ჯინებითა და
ადამიანებით!“ ჰუ 44/118-119

ყველაზე სრულოფილად კითხვაზე: თუ
რატომ გაჩნდა ადამიანი? პასუხს ზარიათ
სურას 56-ე აიათი გვაძლევს:

„და მე არ გამიჩნია ჯინები და ადამია-
ნები, თუ არა ჩემდამი თაყვანისცემისთვის.“
ზარიათ 51/56

ეს აიათი პიდაპირ გვიბრძანებს, რომ
სამყაროსა და მასში არსებული ყველაფრის
გამჩენს თაყვანი უნდა ვცეთ. თაყვანის-
ცემისათვის კი საჭიროა გაცნობა და შეყ-
ვარება, რათა ღვთისმსახურება გულიდან
ნამოვიდეს. ალაყ სურას პირველი აიათი
კი გვავალდებულებს, რომ დავინახოთ უძ-
ლიერესი და ერთადერთი ალლაპის ძალა,
სამყაროზე თვალის გადავლებით, მასში
არსებული ყველაფრის დანახვით. „იკითხე,
შენი ღმერთის სახელით, რომელმაც გააჩინა
(სამყარო)!“, თუ ადამიანმა ეს ვერ დაინახა,
მას ღვთისმსახურების ხალისი ეკარგება და
რწმენა უსუსტდება, ის ნელანელა უფსკრუ-
ლისაკენ მიემართება და არ ითხოვს არც
პატიებას, არც გადარჩენას. ყურანში, მათ
გადასარჩენად უდიდესი ალლაპი მრავალ
მინიშნებას აძლევს ადამიანს. აი, მაგ:

„უთხარი: „თუ არ იქნება თქვენივედრე-
ბანი, რატომ მოგანიჭებთ ღირსებას ღმერ-
თი ჩემი, როცა ის ცრუდ შერაცხეთ? უეჭ-
ველად, მალე ის (საჯველი) გარდაუვალი
შეიქნება (თქვენზე)!“ ფურყანი 25/

სურა ფაათიპა, რომელსაც ყველა მუს-
ლიმი ცხოვრებაში ყველაზე მეტჯერ კით-
ხულობს, თავისი მე-5 აიათით ისეთ ცოდნას
გვაძლევს და გვასწავლის, თუ როგორ და
რომელი სიტყვებით უნდა შევასრულოთ
ღვთისმსახურება, ასევე როგორ უნდა მო-
ვითხოვოთ დახმარება:

„მხოლოდ შენ გცემთ თაყვანს და მხო-
ლოდ შენგან ვითხოვთ დახმარებას“, ე.ი.
ჯერ ჩვენგან ითხოვს თაყვანისცემას და
მხოლოდ ამის შემდეგ დახმარების თხოვნა
შეგვიძლია, ანუ დაუმსახურებლად დახმა-
რებას არ უნდა ველოდიოთ. ადამიანები კი,
თუ დავაკირდებით, ამას პირიქით აკეთე-

ბენ. უნდა ვიცოდეთ, რომ ასეთი მოთხოვნა,
უპასუხოდ დარჩენილ შეძახილს დაემსგავ-
სება. თუ ფატირ სურას მე-10 აიათს გადავ-
ხედავთ:

„თუ ვინმეს სურს ძლიერება, ძლიერება
ხომ ალლაპის წიაღშია მთლიანად. მასთან
ადის სიტყვა მშვენიერი და იგი ალამალებს
კეთილ საქმეს...“

აქ ყველაფერი ნათლადაა ნახსენები,
კეთილი საქმეები და მშვენიერი სიტყვა აძ-
ლიერებს ადამიანს, მხოლოდ მშვენიერი
სიტყვა, საქმის გარეშე არაფრისმომცე-
მია. როცა ხელებს აღვმართავთ მაღლა და
ღმერთს შევევედრებით, ამ ხელებს რაღაც
სიკეთე უნდა ჰქონდეს გაკეთებული, რომ
ვედრება მიიღოს გამჩენმა.

ღმერთო დიდებულო! მოგვეცი ცოდნა
სასარგებლო, რათა მუდამ ვაკეთოთ სიკეთე
და შენს ჭეშმარიტ გზას არ ავცდეთ არასდ-
როს. ამინ!

მუსაძე ვლის ფაძლები ებულება შენ ჩემი
შესაძლებლობების ძეგლი არაძიანთ ძიანთ

საზოგადოების წევრთა კიდევ ერთი ჯგუფი, რომელიც თავს მუდამ დაჩაგრუ-
ლად და კველაფერს მოკლებულად თვლის,
შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე
ადამიანები არიან. ალლაპის შუამავლის
გამონათქვამებისა და ამ ადამიანებთან
დაკავშირებული პრაქტიკული გადაწყვე-
ტილებების შესწავლის დროს შეგვიძლია
ორი ჯგუფი გამოვყოთ: შეზღუდული გო-
ნებრივი და ფიზიკური შესაძლებლობების
მქონენი. ამ უკანასკნელთაგან განსაკუთ-
რებული ყურადღება უსინათლოებს ეთ-
მობათ. ყურანის მრავალ აიათში სიტყვა
„უსინათლო“ გამოყენებულია „სულიერი
ბრძების“ მნიშვნელობით, ხოლო ზოგიერთ-
ში პირდაპირი მნიშვნელობითაა გამოყე-
ნებული. სურა „დებესეში“ აბდულლაჰ ბინ
მექთუმთან დაკავშირებული შემთხვევის
შესახებ თხრობისას ყოვლისშემძლე გამჩე-
ნი ყურადღებას უსინათლოებისადმი ფაქიზ
დამოკიდებულებაში ამახვილებს.

„მოიქუფრა და სახე შეაცია, რადგან
ბრმა მოვიდა მასთან. უნდა რამ გამცნოს
შენ: ეგებ განწმენდა სურს მას, ან მიიღოს
შეგონება და უშეველოს შეგონებამ მას?! მა-
გრამ ვისაც შეგონება არ ესაჭიროება, თუმ-
ცალა შენ მიიღტვი მისკენ, და არაა ვალი
შენი, განინმინდება თუ არ იგი! მაგრამ ვინც
მოგეახლოს წადილით და შიშობს ღმერთის-
გან იგი, მაგრამ შენ არ აქცევ ყურადღებას
მას!“ (ლებესე 80/1- 10)

ამ აიათის ზეგარდმოვლენასთან და-

კავშირებით, შემდეგ ისტორიას ჰყუკებიან:

„ერთხელ ალლაპის შუამავალი ყურა-
იში წარმართების წინამძღოლებთან: უთბე
ბინ რაბიას, აბუ ჯეჰილსა და უბაი ბინ ჰა-
ქაფთან საუბრობდა. მას ძალიან უნდოდა,
რომ მათ ისლამი მიეღოთ და ამისათვის
ყველა ღონეს ხმარობდა. ამ დროს მოსა-
უბრეებთან უსინათლო თანამიმდევარი,
აბდულლაჰ ბინ უმმუ მექტუმი, მივიდა და
უკეთილშობილეს მუჰამმედს ﴿ შემდეგი
სიტყვებით მიმართა:

- ალლაპის შუამავალო, მასწავლე ის,
რაც ალლაპიმა გასწავლა!

(მან იქ დამსწრები ვერ შეამჩნია და
ამიტომ ეს სიტყვები რამდენჯერმე გაიმე-
ორა)

ალლაპის შუამავალი მნიშვნელოვანი საუბრის გაწყვეტის გამო თანამიმდევრის საქციელმა ძალზე გაანაწყენა, მას არ უპასუხა, ზურგი შეაქცია და სტუმრებთან საუბარი განაგრძო. ამას არსებითი მიზეზი ჰქონდა: ყურაიშ წარმართთა მაღალი წრის წარმომადგენლები განსაკუთრებულ დამოკიდებულებას ითხოვდნენ. როდესაც უკეთილშობილესმა მუჰამედმა სულ საუბარი დაამთავრა, ადგა და წასვლა დააპირა, მასზე ზემოთმოყვანილი ზეშთაგონება გარდმოვლინდა. მან უსინათლოს მიმართ მაშინვე განსაკუთრებული ყურადღება გამოიჩინა და თავისი შეცდომის გამოსწორებას საჩუქრებით შეეცადა. ამის შემდეგ, როდესაც აბდულლაპ შეხვდებოდა, ეუბ-

ნებოდა:

„კეთილი იყოს შენი მოსვლა ადამიანო, რომლის გამოც ჩემმა გამჩენმა მისაყვედურა!“ (რაზი 31/50)

იბნ უმმუჟ მექტუმი იმ ადამიანთა შორის იყო, რომლებმაც ალლაჰი და უკეთილშობილესი მუჰამედის შუამავლობის მისია პირველებმა ირწმუნებს. მომდევნო წლებში შუამავალმა ის მუსამ ბინ უმეირთან ერთად მედინაში ახლადმოქცეულთათვის ყურანის კითხვის შესასწავლად გააგზავნა. ისინი ამ ქალაქში ხალხის სწავლებით იყვნენ დაკავებული (ბუჰარი მენაქიშულ ენსარი 46).

ასევე ცნობილია, რომ აბდულლაჰ იბნ უმმუჟ მექტუმი ბილალთან ერთად მედინაში ეზანს კითხულობდა. ის უსინათლო იყო და ამასთანავე მეჩეთიდან შორს ცხოვრობდა. მან ალლაჰის შუამავალს მეჩეთში არმისვლის ნებართვა სთხოვა. მან ჰქითხა:

- ეზანის ხმა გესმის?

როდესაც თანამიმდევრისგან დადებითი პასუხი მიიღო, უბრძანა:

- ასეთ შემთხვევაში „ნადი იქ, სადაც მოგიწოდებენ“ (მუსლიმი მესაკიდი 255, აბუ დაუდი სალათი 46)

იმის შესახებ შეტყობინებასთან ერთად, რომ მეჩეთში კოლექტიური ლოცვის შესრულებას ისლამში დიდი მნიშვნელობა აქვს, მოცემულ ჰადისში ნათლად ჩანს ალლაჰის შუამავლის მზრუნველი დამოკიდებულება უსინათლოებისადმი. მათ არ ივინყებს. პირიქით, მას სურს, რომ ასეთები ყოველთვის ადამიანთა შორის იყვნენ და თავს გარიყულად და არასაჭიროდ არ თვლიდნენ. ასევე ცნობილია, რომ, როდესაც ალლაჰის შუამავალი რაიმე მიზეზის

გამო მედინადან გადიოდა, კოლექტიური ლოცვის შესასრულებლად თავის ნაცვლად აბდულლაჰს ტოვებდა. როგორც გვატყობინებენ, მან თავის ნაცვლად აბდულლაჰი იმამად სამჯერ დანიშნა (იბნი ასირ უსდულ გაბე 4/264).

ამასთან ერთად გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ისლამის კანონები შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანების მძიმე სამუშაოებში გამოყენებას კატეგორიულად კრძალავს. მაგალითად, მათ საომარ მოქმედებებში მონაწილეობის ნება არ აქვთ. როდესაც გარდმოვლინდა აიათი:

„და ერთმანეთის თანასწორნი არ არიან ის მორწმუნენი, რომელნიც სახლში სხედან უმიზეზოდ, და ისინი, რომელნიც ალლაჰის გზაზე იბრძვიან თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით. ალლაჰმა თავიანთი ქონებითა და თავიანთი სულით მებრძოლნი ერთი საფეხურით აღამაღლა შინ მსხდომებზე. და ყველას სიკეთე აღუთქვა ალლაჰმა, მაგრამ მებრძოლნი შინ მსხდომებზე უპირატესპყო უდიდესი ჯილდოთი“ (ნისა 4/95).

უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა ﷺ თქვა: „მედინაში დარჩენენ ისეთი მამაკაცები, რომლებიც (სახლში დარჩენილები) თქვენ გვერდით მყოფებივით არიან. მათ ისეთივე ჯილდო ებოძებათ, როგორსაც თქვენ მიიღებთ, ვინაიდან სხვადასხვა საპატიო მიზეზის გამო ჩვენთან შემოერთება არ შეეძლოთ“ (ბუჰარი ჯიპადი 35).

ხშირად ალლაჰის შუამავალი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებს, რომლებიც ჭრილობების ან ფიზიკური ნაკლის გამო ბევრ მინიერ სიკეთეს იყვნენ მოკლებულნი, უდიდესი მოთმინების

გამოჩენას ურჩევდა, ვინაიდან ამის წყალობით ისინი სამოთხის ყველაზე მაღალი ხარისხით დაჯილდოვდებიან. ენეს ბინ მალიქი ამბობდა, რომ თავად გაიგონა, თუ როგორ ნარმოთქვა, ერთხელ, ალლაჰის შუამავალმა:

„ყოვლისშემძლე ალლაჰმა ბრძანა: „თუ ჩემი მსახური მოთმინებას გამოიჩენს იმ მომენტში, როდესაც მას თვალისჩინის ნართმევით გამოვცდი, ამისთვის ჯილდოდ სამოთხეს კუბოძებ!“ (ბუპარი მარდა 7, თირმიზი ზუკდი 58).

მოთმინების ხარისხი ფასდება იმის მიხედვით, თუ რა მოაკლდა მსახურს. მას იმ ქვეყანაზე სწორედ ამის შესაბამისად მიზღვება. ჰადისში ნათქვამია, რომ მას, ვინც თვალის ჩინის დაკარგვის გამო საყვედურებს და კვნესას არ დაიწყებს, უზენაესი ალლაჰის სამოთხეში მოათავსებს (იბნი ასირი ელ- ისაბა 4/453).

ნამდვილად, სამყაროსა და გარემომცველი გარემოს სილამაზით დატკბობა უდიდესი ბედნიერებაა. თვალი, როგორც ფიზიკური ორგანო, მხედველობისთვის არის განკუთვნილი და ამაში დიდი სარგებლობაა ჩადებული. თუმცა ეს სიტყბოება მხოლოდ მიწიერი ცხოვრებით შემოიფარგლება მაშინ, როცა უზენაესი ალლაჰის მიერ შეპირებული სამოთხე უკიდეგანოა და მონა- მსახური იქ მარადიულად რჩება.

მხედველობის დაკარგვა უდიდესი და მძიმე დანაკლისია. ხშირად ისეთი მძიმე შემთხვევებიც გვხვდება, როდესაც მკურნალობა უშედეგოა. ასეთ შემთხვევებში მოთმინებისა და მდგომარეობასთან შეუძლების გარდა სხვა გზა აღარ რჩება. უბედურებებისა და პრობლემების წინაშე, რომელთა გადაჭრაც ერთი შეხედვით შეუძლებელია, ადამიანი მყარად ფეხზე მხოლოდ მოთმინების წყალობით რჩება. გამოჩენილი მოთმინების შედეგად მონა- მსახურის სულიერების ხარისხი მნიშვნელოვნად იზრდება და საიქიოში გადასვლის შემდეგ ის მარადიულ ბედნიერებას იძენს.

გვაუწყებენ, რომ როდესაც უკეთილშო-

ბილეს მუჰამმედთან მე თრი სულიერად და- ავადებული ადამიანი მიიყვანეს, მან გულზე ხელები დააწყო და ალლაჰის ნებით, ისინი განკურნა (იბნი ასირი ელ- ისაბა 4/453).

როგორც ენეს ბინ მალიქმა მოგვითხრო, ერთ მშვენიერ დღეს შუამავალთან ქალი მივიდა, რომელსაც გონებრივი სისუსტე და ფსიქიური აშლილობა აწუხებდა. ამ ქალმა მას შემდეგნაირად მიმართა:

- ალლაჰის შუამავალო, შენთან ისეთი საქმე მაქვს, რომლის გადაწყვეტა მხოლოდ შენ შეგიძლია!

შუამავალმა უპასუხა:

- შეგვიძლია, შევხვდეთ და შენი პრობლემა გადავჭრათ.

შემდეგ ისინი გვერდზე გავიდნენ, მან ქალის ჩივილს ყურადღებით მოუსმინა და ავადმყოფს დაეხმარა (მუსლიმი ფედაილი 76, აბუ დაუდი ადაბი 12).

განმარტავდა რა, რომ სულიერი ავადმყოფებისთვის რელიგიური ბრძანებების შესრულება სავალდებულო სრულებით არ არის, ალლაჰის შუამავალი ამბობდა:

„დედამიწაზე სამი ადამიანის ქმედებები არ იწერება:

- სრულნლოვანების მიღწევამდე ბავშვის ქმედებები.

- მძინარე ადამიანის მოქმედება გაღვიძებამდე

- ჭუუით დაავადებული ადამიანის ქმედებები სრულ გამოჯანმრთელებამდე“ (თირმიზი ჰუდუდ 1).

როგორც ვხედავთ, ალლაჰის შუამავალი შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ადამიანებს ისე, როგორც მოკვეთილ არსებებს, არასადროს უყურებდა. მათდამი ყოველგვარი დახმარების თაობაზე მრავალრიცხვან რჩევებთან ერთად ზოგიერთ შემთხვევაში ის ასეთ ადამიანებს დავალებებსაც აძლევდა. გარდა ამისა, განსხვავებული ფიზიკური შესაძლებლობების მქონე და დასახიჩრებულ ადამიანებს მოსალოდნელ სამოთხისეულ სიტყბოებასა და შესანიშნავ დაჯილდოებას უმახარობლებდა.

ცყალობისა და პატივის კლიმატი - „სამთვეული“

ძვირფასო მორწმუნებო, მოგესალმებით მოწყალე და მწყალობელი უზენაესი ალლაპის სახელით და წინასწარ მოგილო-ცავთ სამთვეულს. უზენაესმა ალლაპმა წყალობა, ბარაქა, სიყვარული და მფარველობა არ მოგაკლოთ. სიტყვა „ეშპურუს-სელას“ არაბული ტერმინია და „სამთვეულს“ ნიშნავს. ეს თვეები, მთვარისეული კალენდრის მიხედვით, მეშვიდე, მერვე და მეცხრე თვეებია, რომლებიც რეჯების, შაბანის და რამადანის მთვარის სახელწოდებით არის ცნობილი ისლამში..

უზენაეს ალლაპს უსაზღვრო ქება-დიდება, რომ კიდევ ერთხელ მოგვცა საშუალება, მიმდინარე წლის ამ ძვირფას სამთვეულს მოვსნრებოდით, მის წინაშე მორჩილებითა და მტკიცე რჩმენით შეგვესრულებინა სავალდებულო და ნებაყოფილებითი ღვთისმსახურებები. სამთვეული მორწმუნებისთვის სულიერი ამაღლების დროა, როცა მორწმუნები ამ სამთვეულთან შეხვედრის სიხარულსა და ბედინერებას ერთმანეთს ულოცავენ და ცდილობენ, უფრო მეტი ღვთისმსახურების შესრულებასა და დახმარების ხელის განვდენას. მორწმუნეთათვის ყოველი დღე, ყოველი თვე და მთელი ცხოვრება ალლაპის კმაყოფილების მოპოვებისთვისაა. ამასთანავე, ეს სამთვეული უფრო მეტი სულიერი ამაღლების, პატიების, გულის გასუფთავების, ცოდვებისგან განწმენდისა და სულიერი სამყაროს გაძლიერების დროა.

მოწყალე და მწყალობელმა უზენაესმა ალლაპმა თავის მსახურებს წყალობად წლის სხვა თვეებისგან განსხვავაებით უფრო ძვირფასი თვეები უბოძა სამთვეულის - რეჯების, შაბანის და რამადანის მთვარის სახით. სამთვეულში შესრულებულ ღვთისმსახურებას უფრო მეტი მადლიანობა და ფასი აქვს. ამასთან დაკავშირებით ჰადისში ვკითხულობთ, რომ ამ სამთვეულის გარდა დანარჩენ თვეებში შესრულებული ერთი სიკეთის სანაცვლოდ ათი მადლი იწერება, ხოლო სამთვეულის პერიოდში კი გაცილებით უფრო მეტი. ზოგადად გაკეთებული სიკეთისა თუ სიავის სამაგიერო საზღაურს ადამიანი აუცილებლად მოიმკის, ამასთან დაკავშირებით სურა ზილზალის მე მე-7-მე-8 აიათში უზენაესი ალლაპი ასე ბრძანებს: „და ის ვინც იოტისოდენა სიკეთე მაინც ჰქმნა, იხილავს სიკეთედ“, „და ისიც, ვინც იოტისოდენა ავი ჰქმნა, იხილავს იმას (სამაგიერო მიეზღვება)!“

გამომდინარე ზემოთ მოცემული აიათებიდან, არც ერთი ქმედება, სიკეთე თუ სიავე, ამაოდ არ რჩება და ალლაპის წინაშე ადამიანი მას სიკეთედ ან სიავედ მიიღებს აუცილებლად. ამიტომ ადამიანმა უნდა ეცადოს, ასევე ვალდებულიც არის, რომ ყოველთვის სიკეთე აკეთოს, უკეთურებას წინ აღუდგეს და იყოს საზოგადოებისთვის სასარგებლო პიროვნება.

სამთვეული ის დროა, რომელიც წელიწადში ერთხელ მოდის, როცა ყველა მუს-

ლიმ მორწმუნეს შეუძლია ცოტა საქმით ბევრი მადლის დამსახურება. ასევე სამთვეული ის პერიოდია, როცა მორწუნებ სრული სულიერი დატვირთვით უნდა გამოიყენოს ეს შანსი, რათა გადადგას სამოთხისაკენ დამაახლოებელი ნაბიჯები. როდესაც სამთვეული მოახლოვდებოდა, ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ ასეთ ევედრებოდა: „უზენაესო ალლაპი! დალოცვილ ჰქმები ჩვენთვის რეჯებისა და შალბანის მთვარე და მოგვასწარი რამადანს“.

სამთვეულის მნიშვნელობას ჰადისში ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ შემდეგნაირად გვამცნობს: „რეჯები ალლაპის, შალბანი ჩემი, ხოლო რამადანი მორწმუნების მთვარეა“.

ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ მუსლიმებს რამადანის მთვარეში სავალდებულო მარხვასთან ერთად, რეჯებისა და შალბანის მთვარეში მარხვას ურჩევდა და ახალისებდა. როგორც გადმოცემებიდან ირკვევა, ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ, გარდა რამადანის მთვარისა, ყველაზე მეტს რეჯებისა და შალბანის მთვარეში მარხულობდა. ზოგადად კი ყველა ორშაბათსა და ხუთშაბათს მარხულობდა.

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშა, ალლაპი იყოს მისგან კმაყოფილი, გადმოვცემს: „ალლაპის შუამავალი ს.ა.ს. რამადანის გარდა, სხვა არცერთ მთვარეში არ მარხულობდა იმაზე მეტს, ვიდრე შალბანის მთვარეში. ასევე შუამავალი ს.ა.ვ ამბობდა: იმდენი ღვთისმსახურება გააკეთეთ, რამდენის ძალაც შეგნევთ. ვინაიდან უზენაესი ალლაპის წინაშე ის ღვთისმსახურებაა მისაღები, რომელიც მცირეა, მაგრამ ყოველთვის სრულდება“.

სამთვეულის შემობრძანებით, პირველ რიგში, ჩვენ უნდა გავიძლიეროთ რწმენა და სულიერი სამყარო, უნდა ვეცადოთ მეტი მოწყალების გაღებას, დავეხმაროთ გაჭირვებულ ადამიანებს. ნათესავებისა და ავადმყოფების მონახულება კარგია, მაგრამ პანდემიისგან გამომდინარე, თავი უნდა შევიკავოთ მისვლა-მოსვლისაგან და მათი მონახულება სხვა საშუალებებით უნდა განვახორციელოდ, მაგალითად როგორიცაა, სოციალური ქსელების

მეშვეობით მოკითხვა. მათთვის ალლაპის ჯანმრთელობა და ნაყოფიერი სიცოცხლე შევსთხოვთ. ოჯახის წევრებთან უნდა ვისაუბროთ სამთვეულის მადლიანობისა და ღირებულების შესახებ. ისინიც შევახალისოთ ღვთისმსახურების შესრულებაზე და ამგვარად ოჯახებში სამთვეულის სულიერი ატმოსფერო შევქმნათ. ასევე არ უნდა დაგვავინყდეს ჩვენი პატარები, ისინი საჩუქრებით გავახაროთ და მათ შევაყვაროთ ეს სულიერი ატმოსფერო. მივიღოთ ერთმანეთისაგან დალოცვა, რამეთუ ალლაპის შუამავალი ს.ა.ვ ბრძანებს: „მუსლიმი მმისთვის დაუსწრებლად გაეთერული ვეძრება უფრო მიღებულია ალლაპის წინაშე“. გავიხსენოთ კიდევ ალლაპის შუამავლის ს.ა.ვ სხვა ჰადისები, რომლებშიც ამბობს: „თუ მუსლიმ ადამიანს არანაირი საშუალება არ აქვს გასაცემად, სულიერ ძმაზე გაღიმებაც კი მოწყალებაა“, „მუსლიმი მუსლიმის ძმაა“, ასევე კიდე ერთ-ერთ ჰადისში ასე ბრძნებს: „თქვენგან ჭეშმარიტი მორწმუნე ვერ იქნება ის, ვინც საკუთარი თავისთვის რასაც ისურვებს, იმავეს სულიერ ძმას თუ არ უსურვებს“.

ზემოთ მოცემული ჰადისებიდან ჩანს, თუ რამდენი მოვალეობა გაგვაჩინია ერთმანეთის წინაშე და როგორი დამოკიდებულებით უნდა ვიყოთ ერთმანეთთან, რომ სრულყოფილი მორწმუნე ვიყოთ ალლაპის წინაშე. ეს სამთვეული ზუსტად ის დრო და ის საშუალება ჩვენთვის, რომ ერთმანეთთან, ჩვენს სულიერ ძმებთან ის ურთიერთობები ჩამოვაყალიბოთ და ის მოვალეობები შევასრულოთ, რომლებსაც უზენაესი ალლაპი გვავალებს და შუამავალი ს.ა.ვ მოგვინდებს. სამთვეულის პირველი ორი თვე: რეჯები და შალბანი, რამადანთან შესახვედრად სულიერად და ფიზიკურად მოსამზადებელი პერიოდია, როცა მორწმუნე ცდილობს ძვირფას რამადანის თვეს მომზადებული შეხვდეს. უზენაესმა ალლაპიმა დაგლოცოთ, რწმენის სიმტკიცე და ღვთისმსახურების შესრულების ძალ-ღონე მოგცეთ. უზენაესი ალლაპი იყოს ყველგან და ყოველთვის ჩვენი შემწე და მფარველი.

რა ვალდებულება აკისრის აღამიანს?

ადამიანი - არის არსება, რომელიც სხეულისა და სულისგან შედგება. სული - როგორც სიცოცხლის წყარო, აღქმის გააზრებისა და შეგნების ცენტრია. ადამიანის სხეულს სწორედ სული მართავს. ზუსტად ამიტომ, ყოველი იდეოლოგია და სისტემა, რომელიც ადამიანის მართვას ცდილობს, უპირველეს ყოვლისა, სულის დასამორჩილებლად ანუ გულისკენ ისწრაფვის.

ადამიანის გაჩერინის მიზეზი არსებობს, შესაბამისად ვალდებული ვართ, გავარკვიოთ, თუ რისი შესრულება გვევალება. ალბათ, იოლად მისახვედრია ის ფაქტი, რომ ჩვენ ამქვეყანაზე რაღაცა მიზნის გარეშე არ გავჩენილვართ. ადამიანი სხვა გაჩენილთა შორის ყველაზე საკუთესოა. უზენასი ალლაპისგან რაც არის გაჩენილი დედამინაზე, ყველაფერი ადამიანის სარგებლობაშია. ალლაპმა ადამიანს მისცა ყველაფერი, რაც არსებობს ცასა და დედამინაზე და ამ ყველაფრის გამგებლად ის დაიოშნა.

„ხალხნო! თაყვანი ეცით ღმერთსა თქვენსა, რომელმაც გაგაჩინათ თქვენ და თქვენს ნინ მყოფები; ეგების რიდი გქონდეთ. რომელმაც თქვენთვის დედამინა საწოლივით გაფინა, ხოლო ზეცა (სახურავად) ააგო, (შემდეგ) ციდან წყალი გადმოადინა და მისით აღმოაცენა მოსავალი თქვენდა საზრდოდ. ასე რომ, ნუ გაუჩენთ ალლაპს თანაზიარებს, თანაც ისე, რომ თქვენ (მისი აკრძალულობა) იცოდეთ.“ ბაყარა 2/21-22

ძვირფასო მყითხველო! ალლაპმა, რომელმაც გაგვაჩინა და უთვალავი წყალობით აგვაგსო, მხოლოდ მისი ცნობა და თაყვანისცემა დაგვავალა. ამავე დროს ალლაპი გვამცნობს, რომ ვინც მიჰყვება მის მოწოდებას, იგი დაცულია როგორც სიავისგან, ასევე ალლაპის სასჯელისგანაც. ამ შემთხვევაში დამაფიქრებელია ადამიანის ქმედება, რომელსაც ყოველდღიურად ვხედავთ და გვესმის. დღევანდელი ჩვენი ქმედება ნამდვილად დამაფიქრებელია, ნეტა ჩვენი ქმედება მისაღებია ჩვენი გამჩენის წინაშე? ნეტა ჩვენი საუბარი სასარგებლოა ჩვენთვის? ნეტა ვიქცევით ისეთი ფორმით, როგორიც მუსლიმს შეეფერება? ჩვენ არ გვჭირდება რწმენის საზომი, ჩვენი რწმენის საზომი თავად-

ვე ჩვენ ვართ. ჩვენ ვიცით, რისი მაქნისი და რისი გამკეთებელიცა ვართ. ყველა ჩვენგანმა გავსცეთ პასუხი ჩვენს თავში არსებულ კითხვებს და სანამ ჩვენ გამო სხვა შეევედრება ჩვენთვის პატივისა, მანამდე ჩვენ ესთხოვოთ ალლაპს პატივისა ჩვენს შეცდომებზე. საკუთარ თავს გამოცდა მოვუწყოთ მანამ, სანამ გამოვიცდებით. ღვთისმსახურების ვალდებულება, რომელიც ჩვენთვის მომგებიანია, მაშინ შევასრულოთ, როცა ჯანმრთელები ვართ და მაშინ გავიხსენოთ ალლაპი, როცა არ ვართ განსაცდელში.

მსახური ეთაყვანება თავის გამჩენს, რათა მან იგი გააჩინა და უთვალავი წყალობით დააჯილდოვა. ჩვენ, როგორც ადამიანებს, ყოველი სიკეთის შედეგად მადლიერების გრძნობა გვიჩნდება. ეს ყოველ ადამიანში თანდაყოლილი გრძნობაა. ეს გრძნობა არა მხოლოდ ადამიანებში, არამედ ზოგიერთ ცხოველშიც კი არსებობს, ისინი მათ გამჩენს ცნობენ და საკუთარი საქციელით მადლიერების გამოხატვას ცდილობენ.

რას ფიქრობთ ადამიანზე, რომელიც ქმნილებათა შორის ყველაზე მაღალ საფეხურზე დგას, რომელსაც სხვა სულიერი არსებებისგან განსხვავებით აზროვნებისა და მეტყველების უნარი გაჩინა, თუმცა უზენაესი ალლაპის ამდენი წყალობის სანაცვლოდ მადლობის გადახდას არ ფიქრობს?

„ალლაპია იგი, ვინც გააჩინა ცა და დედამინა, ციდან გადმოადინა წყალი და მისით აღმოაცენა ხილეული თქვენდა საზრდოდ. მისი ნებით თქვენს სარგებლობაშია გემბი, რომლითაც დაცურავთ ზღვაში და ასევე თქვენს სარგებლობაში მოგიქციათ მდინარეები. თქვენს სარგებლობაში მოგიქციათ (თავიათ სიბრტყეზე) მოძრავი მზე და მთვარე. ასევე თქვენს სარგებლობაში მოგიქციათ დღე და ღამე. და ყველაფერი მოგცათ, რასაც ითხოვდით მისგან. თქვენ თუ შეეცდებით, რომ დაითვალით ალლაპის წყალობა, (თქვენ) ვერ დაითვლით მას. ჭეშმარიტად, ადამიანი უსამართლო და უმაღურია.“ იბრაჟიმ, 14/32-33.

ადამიანი, რომელსაც ალლაპმა ამდენი წყალობა უბობა, შეუძლებელია მადლიერება არ გამოხატოს მის მიმართ. სწორედ ღვთისმ-

სახურებაა მადლიერების გამოხატვის საუკეთესო ფორმა.

„არ გამიჩნია ჯინები და ადამიანები თუ არა ჩემზე სათაყვანოდ. მათგან არც სარჩო მსურს და არც საკვები. ჭეშმარიტად ალლაპია სარჩოს მპონები და უძლეველი ღონის მქონე.“ ზარიათ, 51/56-57-58.

ღვთისმსახურება მსახურს ალლაპიან აკავშირებს, იგი ალლაპიან დაახლოების საუკეთესო საშუალებაა, რისი მეშვეობითაც მსახურს შეუძლია ყველაზე მაღალ საფეხურს მიაღწიოს, რაც კი შესაძლებელია ამ ქვეყნად. ადამიანის ცხოვრებაში ყველაზე ძვირფასი დროის მონაკვეთი ღვთისმსახურებაში გატარებული დროა.

ძვირფასო მკითხველო! გაითვალისწინე, ყოველი ზრდასრული და გონიერი ქალი იქნება თუ კაცი, ღვთისმსახურებით ვალდებულია. ეს ვალდებულება სიკვდილამდე გრძელდება. გარკვეული დროის ან სტაჟის მიხედვით ვერავინ ვერ გათავისუფლდება ღვთისმსახურების ვალდებულებისგან. ასეთი რამე შესაძლებელი რომ ყოფილყო, პირველი შუამავალი მიაღწევდა ამ საფეხურს. არა და ის სიკვდილამდე ღვთის მსახურებას აღავლენდა, რადგან ყურანში ასეა ნაბრძანები:

„თაყვანი ეცი შენს გამჩენს ვიდრე სიკვდილი არ გეწვევა.“

რათქმაუნდა, ალლაპი არ საჭიროებს არაფერს და არც ადამიანის ღვთისმსახურებას, პირიქით, ეს ადამიანს სჭირდება. რადგან ღვთისმსახურება ადამიანის ცხოვრებას დისციპლინურს ხდის. რაც შეეხება გარკვეულ დროში შესასრულებელ ღვთისმსახურებას, ის ადამიანს სიცარიელისგან და პასუხისმგებლობისგან ათავისუფლებს. ყველა საქმის კეთებისას ადამიანი თავისთავს ალლაპის მხედველობისა და მეთვალყურეობის ქვეშ იგრძნობს. ასეთნაირად ადამიანი საზოგადოების წინაშე პასუხისმგებლობას გრძნობს და მისი ყოველი ქმედება ზომიერი იქნება.

სხვა მხრივ, ღვთისმსახურება ადამიანს სულიერ და მორალურ აღზრდაში ხელს უწყობს და სხვების მიმართ ცუდი გრძნობებისა და აზროვნების გამოხატვას ხელს უშლის, რაც სხვების მიმართ უსამართლობას ბოლოს მოულებს.

ვალდებულება, რომელსაც ღვთისმსახურება ჰქვია, კვებავს და წმენდს ადამიანის

სულს. შესაბამისად, მარტივია ღვთისმოსავი ადამიანის ამოცნობა, თუნდაც ამქეუყნად, იგი ვერ იქნება ბოროტი და მდაბიო.

„და ვფიცავ, ჩვენ აღმატებულ ვპქმენით ადამის შვილნი და მივეცით საშუალება, ემოგზაურათ ზღვასა და ხმელეთზე. ჩვენ უწყალობეთ მათ სიკეთენი და უპირატესვ-ჰყავით ისინი სხვა მრავალ ჩვენს გაჩენილებთან შედარებით!“ (ისრა, 17/70).

როცა აიათში ალლაპი აღმატებული ადამიანის შესახებ გვამცნობს, აქვე გვახსენებს ჩვენთვის ბოძებულ წყალობას. ნუთუ ნათელი არ არის გონიერთავის ის ფაქტი, რომ აღმატებული ვერ იქნება ადამიანი, რომელიც თავისი გამჩენის წინაშე მადლიერებას არ გამოხატავს, ნუთუ არ დაფიქრდება ადამის შვილი იმ უპირატესობებზე, რომლებიც ალლაპი მიანიჭა მას? ნუთუ ოდესმე არ ჩაუხედავს სარკეში და არ დაფიქრებულა მის გარეგნობაზე, სმენაზე, მხედველობასა და აზროვნებაზე? ის სიკეთენი, რომლებიც ალლაპი უწყალობა ადამიანს, ვერ ჩამოთვლის, რადგან ადამიანი ყოვლად უვიცი და დაუფიქრებელია.

ძვირფასო მკითხველო! თუ შენ კითხულობ ამ სტატიას, ე.ი გაგაჩნია მხედველობა, სმენა და აზროვნება, ნუთუ არ დაფიქრდები ზემოთ წაკითხულზე და ახლავე არ გამოსცდი საკუთარ თავს? ნუთუ არ დაფიქრდები, რამდენად ასრულებ შენი გამჩენის წინაშე დაკისრებულ ვალდებულებას? ნუთუ არ მოინანებ შეცდომებს და არ გამოასწორებ დაშვებულ შეცდომებს? ნუთუ არ გამოიყენებ შენს შესაძლებლობებს საკუთარი სულის გადასარჩენად? ნუთუ არ ითხოვ პატივებას შენს შეცდომებზე მანამ, სანამ შეგიძლია და ჯანმრთელი ხარ?... და უამრავი კითხვა, რომელიც ეხლა შენს მეხსიერებაში დაგროვილია, ნუთუ არ მოუძებნი პასუხებს?

ძვირფასო მკითხველო! ტყუილად ნუფლანგავ დროს, რომელიც ფასდაუდებელია და ნუ სუნთქავ ჰაერს, რომლის ფასიც აღუწერელია. გამოიყენე ყოველი წუთი და ნამი, იყავი ღვთისმოსავი და გადაარჩინე შენი სული, შენი ოჯახი და შენ ირგვლივ მყოფი საზოგადოება. დაიმახსოვრე, სანამ იტყოდე - ნეტა შემესრულებინა, ნეტა გამეკეთებინა, ნეტა მეთქვა,- მანამდე შეასრულე, მანამდე გააკეთე და მანამდე თქვი.

საუკეთესო წნევის ურბანისა და სუნიტი

ისლამის ძირითადი წყარო ყურანია. ღმერთმა ადამიანებს ბრძანებები და რჩევები ყურანის საშუალებით გააცნო. ყურანი, რომელიც ადამიანთა ამქვეყნიური და საიქიო ცხოვრებისთვის შეუდარებელი მოძღვრებაა, ძირითადად სამ მიმართულებას მოიცავს. ესენია: რწმენა, ღვთისმსახურება და მორალი. ამრიგად ყურანში მოცემულია სწავლება რწმენის შესახებ, თუ რა და როგორ უნდა სწამდეს ადამიანს. ასევე მოცემულია ღვთისმსახურების წესები და ფორმები და ამასთანავე მოცემულია ზნეობრივი ღირებულებები, რომლებიც ადამიანმა საზოგადოებრივ და ინდივიდუალურ ასპექტში უნდა გაითვალისწინოს.

„უეჭველად, ჩვენ ადამიანი „საუკეთესო ფორმად“ გავაჩინეთ! მერე კი ვაქტიეთ იგი უმდაბლეს საფეხურზე! გარდა იმათი, რომელთაც ირწმუნეს და ჰქმნეს სიკეთენი. მათთვისაა ჯილდო ულევი!“ (თინი, 95/4-6)

აიათის მიხედვით ჩანს, რომ ადამიანი „საუკეთესო ფორმადაა“ გაჩინილი, მაგრამ თუ ადამიანი ცუდ ზნესა და ქცევებს გამოავლენს, ყველაზე დაბალ საფეხურამდე დაეშვება. ადამიანი, რომელსაც სწამს ჰქმარიტება და ამ რწმენის მიხედვით ცხოვრობს, ამგვარი ბედი არ ელოდება და ის ამაღლდება. კარგი ზნეობის მქონე ადამიანები სხვა ადამიანებსაც უყვართ და ისინი ღვთის წინაშეც დაფასებულნი არიან.

ყურანი ადამიანებს ჰქმარიტებისა და სიცრუის რაობას ასწავლის და ამ გზით მო-

რალის წყაროს როლს ასრულებს. პატიოსნება, სიმართლის დაცვა, მშობლების მიმართ პატივისცემა, თავმდაბლობა, ურთიერთსიყვარული, შემწყნარებლობა და მსგავსი ღირებულებები, ისლამის მოძღვრების მიხედვით, მნიშვნელოვანი მორალური ფასეულობებია და ისლამი მათ დაცვას მოითხოვს. ყურანში მოცემულია როგორც პირდაპირი ხასიათის ბრძანებები, ისე ადრეული ხალხების ცხოვრების შესახებ მაგალითები, რაც საშუალებას იძლევა განვასხვავოთ ერთმანეთისგან კეთილი და ბოროტი.

როგორც წინარე წიგნებში, ყურანშიც უპირველესი მიზანი უზენაესი ალლაჰის მიმართ რწმენაა. ამიტომაა, რომ ყურანში ყველაზე მეტად ყურადღება გამახვილებულია ერთი ღმერთის რწმენაზე. რწმენის შემდეგ ძირითადი საკითხი კეთილი საქმენია. ყურანში ნაბრძანებია:

„ხოლო რომელთაც ირწმუნეს და ჰქმნეს სიკეთენი, იმათ საზღაურს სრულად მიაგებს და მადლს თავისას გაუმრავლებს. და რომელთაც ითაკილეს და გავოროზდნენ, მაშ, დასჯის მათ მნარე სასჯელით. და ისინი, ვერდა იპოვიან მათთვის ვერცა მფარველს და ვერცა შემწეს, გარდა ალლაჰისა“. (ნისა, 4/173)

რწმენასა და ქცევას შორის მჭიდრო კავშირია. ზოგადი თვალსაზრისით რწმენა გამჩენთან დადებული აღთქმა და ეს აღთქმა გამჩენის ნების შესაბამის ქცევას მოითხოვს. ამრიგად, მაღალი ზნეობის ქონა თავისთა-

ვად გულისხმობს, იყო გულწრფელი მორწმუნე. მორწმუნე, რომელსაც სწავლა ღმერთის არსებობისა და აღიარებს მის მიერ დადგენილ კანონებს, ყოველდღიურ ცხოვრებაში ამ რწმენის შესაბამისად იქცევა. ამიტომა, რომ ყურანში რწმენის შემდეგ ადამიანის ნამოქმედარს ექცევა ყურადღება და ისინი ერთადაა ნახსენები.

ღვთისადმი რწმენის კიდევ ერთი გამოხატულება ღვთისმსახურებაა. ლოცვის აღვლენა, მარხვა, ზექათი და სხვა ღვთისმსახურების ფორმები რწმენას მჭიდროდ უკავშირდება. ღვთისმსახურება ღმერთსა და ადამიანს შორის ერთგვარი კომუნიკაციაა. ღვთისმსახურება ადამიანს ღმერთთან აახლოებს და ბოროტებისგან იცავს. ყურანში ნაპრძანებია: „ნაიკითხე ის, რაც შთაგეგონა წიგნიდან და აღავლინე ლოცვა. უეჭველად, ლოცვა განდევნის სიავესა და უკეთურს (უზნეობა), და რა თქმა უნდა, ალლაჰის ხსენება მნიშვნელოვანია, და ალლაჰი უწყის, რასაც სჩადიხართ!“ (ანქებუთ, 29/45) როგორც აიათშია ნაპრძანები, ლოცვა განდევნის სიავესა და უკეთურებას.

ღვთისმსახურება ადამიანს ეხმარება, როგორც ფიქრებიდან, ისე ქცევებიდანაც განდევნოს ყოველგვარი მანერება და ამ გზით ზნეობრივად ამაღლდეს. შუამავალი ბრძანებს, რომ მარხვა ბოროტების, ცუდი სიტყვებისა და ქცევებისგან დაგვიფარავს. მარხვა ასევე გვასწავლის მოთმინებას. (იხ. მუსლიმი, „სიამი“, 163) ამრიგად, მარხვა ადამიანს რწმენის შესაბამისად მოქცევას ასწავლის, რაც მის ზნეობას აკეთილ-შობილებს.

საზოგადოებრივი სიმშვიდისა და კეთილდღეობისათვის საჭიროა ურთიერთსიყვარული, პატივისცემა, შემწყნარებლობა, დახმარება, თანადგომა, პატივისცემა, სტუმართმოყვარეობა და ა. შ. ამასთანავე მორწმუნე ადამიანმა სხვა ადამიანების პირადი ცხოვრება არ უნდა იკვლიოს და ჭორების გავრცელებას ხელი არ უნდა შეუწყოს.

„ჰე თქვენ, რომელთაც ირმუნეთ! სავსებით მოერიდეთ ვარაუდს, რამეთუ ზოგი ვარაუდი ცოდვაა. და არ გამოიკვლიოთ ერთი-მეორის შეცდომები და არ გაკილოს ზურგსუკან თქვენგან ზოგმა სხვები. განა სურს თქვენგან რომელიმეს, რომ მიირთვას ხორცი თავისი მკვდარი ძმისა? რა თქმა უნდა, ვერ აიტანთ ამას. მაშ, გეშინოდეთ ალლაჰის! უეჭველად, ალლაჰი შემნდობია, მნყალობელია“. (პუჯურათი, 49/12) მორწმუნე ადამიანი ნებართვის გარეშე სხვის სახლში არ უნდა შევიდეს. ეს და სხვა მსგავსი

დებულებები საზოგადოებრივი ზნეობის ამაღლებას ისახავს მიზნად და მათი გათვალისწინება საზოგადოებაში სიმშვიდისა და კეთილდღეობის საწინდარია.

სუნნეთის ზოგადი განმარტება შუამავლის ცხოვრებას გულისხმობს. შუამავალმა ადამიანებს სარწმუნოება შეასწავლა.

„შუამავლის მორალი ყურანი იყო“

შუამავალი ამ სარწმუნოების დებულებებს, უპირველეს ყოვლისა, თავად იცავდა. ჯერ ზეშთაგონებას თავის ცხოვრებაში ნერგავდა. აიმა (რ.ა.) ამბობდა, რომ შუამავლის მორალი ყურანი იყო. (ოხ. მუსლიმი, „მუსაფირინი“, 139) ეს პადისი ამ ყველაფრის საუკეთესო გამოხატულებაა.

ყურანში ღმერთი ბრძანებს, რომ შუამავლის ცხოვრება ჩვენთვის საუკეთესო მაგალითია: „ვფიცავ, ალლაჰის შუამავალი კარგი მაგალითი იყო თქვენთვის, ვინც ისნრაფვოდა ალლაჰისკენ და უკანასკნელი დღისკენ, ხშირად ახსენებდა ალლაჲ!“ (აპტაბი, 33/21) ამრიგად, საუკეთესო ზნეობის მისაღებად სუნეთი, ყურანის შემდეგ, მეორე მნიშვნელოვანი წყაროა.

„მე მორალური სილამაზის სრულყოფისათვის ვარ მოვლენილი“ - შუამავლის ამ სიტყვებით ჩანს, რომ მისი ცხოვრება მორალის წყაროს წარმოადგენდა. ამასვე ადასტურებს ყურანის აითებიც. მაგალითად: „და უეჭველად, შენ ადგახარ უმაღლეს ზნეობას!“ (კალამი, 68/4)

ამრიგად, შუამავლის ცხოვრება საუკეთესო მორალის გამოვლინებებით იყო სავსე და ამ მიმართულებით საუკეთესო მაგალითებს იძლეოდა. როდესაც შუამავალი მთავარანგელოზ ჯიბრაილს პირველად შეხვდა, ძალიან შემინებული იყო. მან თავისი შფოთვის მიზეზი მეუღლეს, პატიჯეს (რ.ა.) გაუმხილა. პატიჯეს (რ.ა.) სიტყვები საკარი მნიშვნელოვანია: „ვფიცავ ღმერთს, რომ ის არასოდეს შეგარცხვენს, რადგან შენ ნათესავებზე ზრუნავ, უმწეოებს ეხმარები, ღარიბებს მხარში უდგახარ, სტუმარს პატივს სცემ, სიმართლის გზაზე წარმოქმნილი სირთულეების დროს (ხალხს) ეხმარები.“ (იხ. ბუხარი, „ბედულ ვაჲი“, 1)

როდესაც აიშას (რ.ა.) შუამავლის ზნეობის შესახებ ჰეთებს, მან უპასუხა, რომ შუამავალი არასოდეს გამოხატავდა უხეშობას, არასოდეს კამათობდა და იყო უეჭველესად მიმტევებელი და შემწყნარებელი. (იხ. თირმიზი, „ბირრი“, 69)

ღვთის შუამავალი ადამიანებს ყურადღებას აქცევდა და აფასებდა. ურთიერთობებში ღმობიერებითა და მიმტევებლობით გამოირჩეოდა.

ყველას მიმართ შემწყნარებლობას იჩენდა. ადამიანების მიმართ გაბრაზებას არ გამოხატავდა. მისი ეს თვისებები ჩამოთვლილია ყურანში: „ალლაჰისგან ბოძებულმა მოწყალებამ ლმობიერი გაგხადა მათ მიმართ. არადა უხეში და ულმობელი გული რომ გქონდა, შემოგეცლებოდნენ. აპატი მათ, ითხოვე მათვის მიტევება და დაეკითხე მათ საქმების თაობაზე. და როცა რამე საქმეს გადაწყვეტ, ალლაჲს მიენდე, უეჭველად, ალლაჲს უყვარს მინდობილები!“ (ალი იმრანი, 3/159)

შუამავალს ადამიანებისთვის თავიანთი შეცდომების პირში მიხლა არ ახასიათებდა. როდესაც ვინმეს გაკრიტიკებას გადაწყვეტდა, პიროვნების სახელს არ ასახელებდა, რათა არ შეერცვინა.

შუამავალს საერთო სუფრები და ხალხთან ერთად ჭამა უყვარდა. ჭამას ღმერთის სახელის სენებით იწყებდა და ჭამის დროს მარჯვენა ხელს იყენებდა. ჭამას კარგად დანაყრებამდე წყვეტდა. შუამავალი ჭამის წინ და ჭამის შემდეგ ხელებს იბანდა. ის არასოდეს მიირთმევდა სარწმუნოებით აკრძალულ ან ჯანმრთელობისთვის საზიანო საკვებს. შუამავალი სუფრასთან ყოფნის წესებს ზედმინევნით იცავდა და სხვებსაც განსაკუთრებული დელიკატურობით ასწავლიდა. შუამავალი სადად და სუფთად იცვამდა. ვერ იტანდა დაუდევრობას. „სისუფთავე რწმენის ნახევარია, ამბობდა ის. (იხ. მუსლიმი, „ტაპარეთი“, 1) ის მუდმივად იცავდა სისუფთავეს და გარშემომყოფებსაც ამასვე ასწავლიდა. მისთვის ფუფუნება არასოდეს ყოფილა მნიშვნელოვანი და ამასთანავე წარმავალ, დროებით პრობლემებს ყურადღებას არ აქცევდა. ყოველთვის ურჩევდა ადამიანებს, რომ რაც პქონდათ, იმით დაკამაყოფილებულიყვნენ და ცხოვრებაზე პოზიტურად შეეხდათ. ის შინაგანად, სულიერად იყო მდიდარი და სხვების მიმართ ყოველთვის მიმტევებლობას ავლენდა. ვერ იტანდა ამპარტავნებას და თავმოწონებას. ის ამბობდა, რომ ვისაც გულში იოტისოდენა მედიდურობა პქონდა, სამოთხეში ვერ შევიდოდა. (იხ. მუსლიმი, „იმანი“, 147) არავის წინაშე თავს უპირატესად არ წარმოაჩენდა, მაგრამ მტრებთან თავს არასოდეს იმცირებდა. ის ყველას მიმართ თანაბრად სამართლიანი იყო. ყველას უფლებებს თანაბრად იცავდა. ლამეში ღვთისმსახურებას რომ გადაწყვეტდა, ამ დროსაც კი მეუღლისგან ნებართვას თხოულობდა. ოჯახის წევრებს ხშირად ეხუმრებოდა. მოკლედ რომ ვთქვათ, შუამავლის ცხოვრება

საუკეთესო მორალის გამოვლინება იყო.

როგორც მაგალითებიდან ჩანს, შუამავალი ყველა სიტუაციაში საუკეთესო მორალის მიხედვით იქცეოდა. ის თავად არ არღვევდა ღვთიურ ბრძანებს და ამით საუკეთესო მაგალითის მიცემი იყო. ის ასევე ყველა ხელსაყრელ შემთხვევას იყენებდა საიმისოდ, რომ ადამიანები ზნეობრივად აემაღლებინა, რათა საზოგადოებრივი ცხოვრება სიმშვიდესა და კეთილდღეობაში წარმართულიყო. ის ამბობდა, თქვენს შერის საუკეთესო ისაა, ვინც ზნეობრივად საუკეთესოა (იხ. ბუხარი, „ედები“, 38). „სადაც არ უნდა იყოთ, ღვთის წინაშე პასუხისმგებლობით იყავით“ – ბრძანებს ის (იხ. თირმიზი, „ბირრი“, 55). „განკითხვის დღეს სასწორზე საუკეთესო ზნეობას ვერაფერი გადაწინოს“ (იხ. თირმიზი, „ბირრი“, 62). გარდა ამისა მისი ვედრებიდანაც ჩანს, რომ შუამავალი ზნეობას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა.

ყურანისა და სუნნეთის შესაბამისად, როგორი უნდა იყოს საუკეთესო ზნეობის მქონე მუსლიმი?

მუსლიმი შემდეგი თვისებებით უნდა იყოს შემოსილი:

- არ აღიარებს სხვა ღმერთს, გარდა ალლაჲისა;
- მხოლოდ ღმერთს ეთაყვანება და მხოლოდ მას ევედრება.
- მხოლოდ ღმერთზეა მინდობილი და ყველანაირ შედეგს მისგან ელოდება.
- მხოლოდ ღმერთს სთხოვს შეწევნას.
- ასრულებს ღმერთს.
- ღმერთს მოკრძალებითა და სრული წესების დაცვით ასრულებს.
- ღვთით ბოძებული წყალობიდან გასცემს ზექათს.
- ღვთის აიათების მოსმენას დიდ ყურადღებას აქცევს.
- თავსდატეხილი უბედურების ან გაჭირვების დროს მოთმინებას იჩენს.
- იცავს აღთქმას.
- მიბარებულს არ ღალატობს.
- მიცემულ პირობას არ ღალატობს და ყოველთვის ასრულებს.
- დედამიწაზე თავმდაბლად დადის.
- ვინმები რომ ცუდი სიტყვა აკადროს, ის მაინც კარგი სიტყვით პასუხობს.
- ფულის ხარჯვისას ზომიერებას იჩენს; არც ზედმეტად ფლანგავს და არც ძუნწობს.
- რასაც გასცემს, მხოლოდ და მხოლოდ

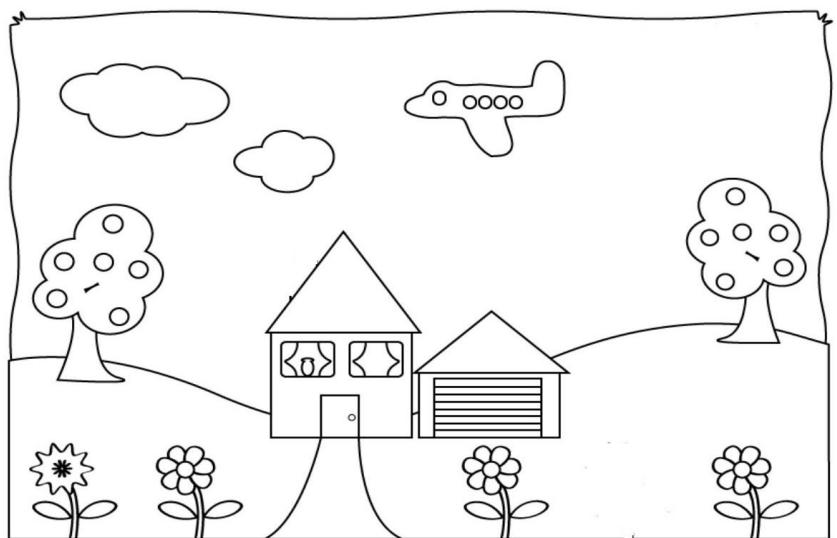
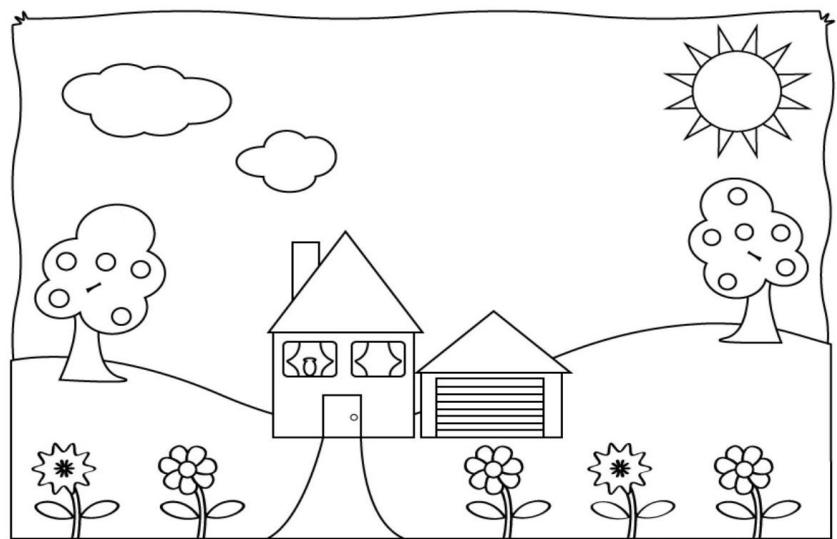
ღვთის კმაყოფილების მოპოვებისთვის და არა სხვების დასანახად. გაკეთებულ სიკეთეს არავის დააყვედრის.

- არ იპარავს.
- ობლების საკუთრებას არ ხელყოფს, უსამართლოდ არ მოეპყრობა.
- კაცს არ მოკლავს.
- არ იმრუშებს.
- ცილს არ დასწამებს.
- უსარგებლოთი არ ინტერესდება.
- გაპრაზებისას რისხვას იოკებს და მიუტევებს.
- უსამართლოდ არავის ექცევა, წონასა და ზომაში არ მოიტყუებს.
- ზურგს უკან არავის გაკიცხავს, არავის დასცინებს.

- არასოდეს იქექება სხვის პირად ცხოვრებაში და არ ცდილობს, სხვათა ნაკლოვანებების გამოაშკარავებას. არ ჭორაობს.

- ნებართვის გარეშე სხვის სახლში არ შედის.
- რაც საკუთარი თავისთვის სურს, მორწმუნე ძმასაც იმავეს უსურვებს.
- მეზობლებს სიკეთით ექცევა, პატივს სცემს და ზიანს არ მიაყენებს.
- ან კარგ რამეს იტყვის, ან გაჩუმდება.
- სიკეთის კეთება უხარია, ხოლო თუ ცუდი რამ ჩაიდინა, განიცდის.
- როდესაც შეცდომას დაუშვებს ან ცოდვას ჩაიდენს, უმაღლ იაზრებს, ნანობს და ღმერთს პატივებას სთხოვს. ღვთისგან მიტევების იმედს არასოდეს კარგავს.

ჰერიეტიტურული მიმდინარეობა

იპოვეთ სურათებს გორის 7 განსავაბას